

MUĞLA MİLAS-BODRUM HAVALİMANI KABUL EDİLEMİYEN YOLCU BEKLEME ALANI ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/65

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 6/11/2024 tarihli ve 2024/1153 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	3
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	8
A. Değerlendirme	8
B. Tavsiyeler.....	8
1. Yer Hizmetleri Sağlayan Kuruluşlara Yönelik Tavsiyeler	8
2. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiye	8

- BM** : Birleşmiş Milletler
- CPT/AİÖK** : Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi
- INAD** : Inadmissible Passenger – Kabul Edilemez Yolcu
- m²** : metrekare
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- YUKK** : Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı yerlerden birisi olan kabul edilemeyen yolcu bekleme alanları dayanağını 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK)'dan almaktadır. YUKK'un 7'nci maddesine göre; *“(1) Aşağıdaki yabancılar, kabul edilemeyen yolcu kapsamına alınır ve Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilir: a) Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar, b) Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar, c) 15 inci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi, 15 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan yabancılar. (2) Bu maddeyle ilgili olarak yapılan işlemler, geri çevrilen yabancılarla tebliğ edilir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.*

(3) *Bu madde kapsamındaki yabancılar, işlemleri sonuçlanıncaya kadar sınır kapılarında kendileri için belirlenen alanlarda bekletilir.”*

5. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevi ve yetkisini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda havalimanlarında kabul edilemeyen yolcuların (INAD)¹ tutulduğu kabul edilemeyen yolcu bekleme alanlarına ziyaret düzenlemek TIHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, 27/5/2024 tarihinde Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanına² **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ... ve ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Milas-Bodrum Havalimanı Mülki İdare Amirliği ve Havalimanı Emniyet Müdürlüğü personeliyle yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; yetkililerden Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ve kabul edilemeyen yolcular ile uluslararası koruma başvurusunda bulunan yolcular hakkında genel bilgiler alınmıştır. Ön görüşmenin ardından kabul edilemeyen ve/veya uluslararası koruma başvurusunda bulunan yolcuların Merkezde tutulma süreleri boyunca kaldıkları kadın ve erkek yolcu bekleme odaları yerinde incelenmiş, görevli personelle görüşülerek ilgili kayıt ve dosyalar kontrol edilmiştir. Ziyaret sırasında Merkezde tutulmakta olan kabul edilemeyen ve/veya uluslararası koruma başvurusunda bulunan yolcu bulunmadığı için onlarla özel görüşme yapılamamış ancak Merkezde tutulan son kabul edilemeyen yolcuya ilişkin tüm kamera kayıtları ve resmi belgeler incelenmiştir. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Mülki İdare Amirliği görevlileri, Havalimanı Emniyet Müdürlüğü personeli ve TAV Havalimanları İşletme Müdürü ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

¹ 7/11/2015 tarihli ve 29525 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Hava Yolu Taşıyıcılarının Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi: “*Kabul edilmeyen yolcu; ülkeye giriş yapabilmek veya ülkeden transit geçebilmek için sınır kapılarına gelen ancak mevzuatta aranan koşulları taşımadığından ülkeye girişine ya da ülkeden transit geçişine izin verilmeyen kişiyi ifade eder.*”

² Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamınının 15/5/2024 tarihli ve 36740 sayılı oluruna istinaden 27/5/2024 tarihinde Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanına gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

9. Milas-Bodrum Havalimanı, Muğla ilinin Milas ilçesinde yer almakta olup 1997 yılında faaliyete başlamıştır. Dış Hatlara ait terminalde bulunan Merkez 2012 yılında inşa edilmiş ve 16/5/2012 tarihinde hizmete başlamıştır.

10. Havalimanı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi ve TAV Havalimanları şirketi tarafından işletilmektedir. Milas-Bodrum Havalimanı'nda yer hizmeti³ sunan 4 kuruluş bulunmakta olup bunlar; Fugo Yer Hizmetleri, Çelebi Yer Hizmetleri, Hava Alanları ve Yer Hizmetleri Anonim Şirketi (HAVAŞ) Yer Hizmetleri ve Turkish Ground Services (TGS) Yer Hizmetleri'dir. Kabul edilemeyen yolcu olarak değerlendirilen yolcunun ulaşımını sağladığı havayolu şirketi ile anlaşmalı olan yer hizmeti sunan kuruluş, bu yolcunun tutulma koşullarından sorumludur ve tutulma süresi boyunca gerekli hizmeti sağlamakla mükelleftir. Bu hususta kolluk personelinin bir sorumluluğu bulunmamaktadır.⁴

11. Havalimanında Muğla İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün bir büro açma çalışması başlattığı öğrenilmiştir.

12. Havalimanı Emniyet Şube Pasaport Kontrol görevli personeli tarafından pasaport giriş işlemleri sırasında yabancı'nın geçerli bir seyahat belgesine sahip olmama, hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunması, pasaport süresinin yetersiz olması gibi ülkeye kabul edilmeme nedenlerinden herhangi birinin tespit edilmesi halinde gelen yolcu, ülkeye neden kabul edilemeyeceği ile bu süreçteki yasal hak ve yükümlülükleri kendisine tebliğ edildikten sonra taşıyıcı havayolu firmasının yer hizmetleri personeline bildirilmektedir. Yolcu için INAD

³ 23/8/2016 tarihli ve 29810 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Havalimanları/Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı dördüncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "(1) Bu Yönetmelik'te geçen ... ii) Yer hizmetleri kuruluşu: Havalimanlarında/havaalanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşları, ... ifade eder."

⁴ 23/8/2016 tarihli ve 29810 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Havalimanları/Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı altıncı maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "Bu Yönetmelikte yer alan hükümleri yerine getirmekten havalimanı/havaalanı işletmecileri, yer hizmetleri kuruluşları ile hava taşıyıcıları sorumludur."

Formu ve Yolcu Bilgilendirme Formu hazırlanarak kabul edilemeyen yolcu bekletilmeksizin geri gönderilmektedir.

13. İlgili mevzuata⁵ göre kabul edilemeyen yolcuların geri götürülmesinden taşıyıcı havayolu firması sorumludur. Yolcunun taşıyıcı hava yolu firması belirlendikten sonra dönüş uçağının mevcut olması durumunda ilgili firma tarafından derhal bileti temin edilerek yolcu Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanına alınmadan yer hizmetlerine teslim edilip geri gönderildiği öğrenilmiştir. Dönüş uçuşu olmayanlar için döneceği tarihe kadar beklemek üzere TAV özel güvenlik firmasına bağlı personele tutanak karşılığı teslim edilerek kişinin Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanına alındığı bilgisi edinilmiştir. Konaklaması gereken ya da uluslararası koruma başvurusunda bulunan kabul edilemeyen yolcunun üst ve eşya araması yapılarak tutanak altına alındığı ve eşyaların emanete alındığı; arama işleminin, yabancının cinsiyeti dikkate alınarak kadın ya da erkek güvenlik görevlilerce yapıldığı ifade edilmiştir. Arama işlemlerinin ardından yolcunun salonda yer alan ilgili odalara yerleştirildiği; odaya alınan yolcuların ihtiyaçlarının havayolu taşıyıcı firma ve yer hizmetleri personeline karşılanıp geldiği ülkeye dönüş uçağı ayarlandıktan sonra TAV özel güvenlik personelinin teslim alınarak geri gönderme işleminin gerçekleştirildiği bilgisi aktarılmıştır.

14. Emniyet personeli tarafından; Merkeze kabul edilemeyen yolcu geldiğinde Muğla İl Göç İdaresi Müdürlüğüne haber verildiği ve Merkezde kalan yolcular için haftalık olarak hazırlanan raporların Muğla İl Göç İdaresi Müdürlüğüne iletildiği bilgisi paylaşılmıştır. Merkeze haftada ortalama 1-2 kabul edilemeyen yolcu geldiği ve bu yolcuların da genelde 1-2 gün içerisinde Merkezden ayrıldığı, en uzun süre kalan kabul edilemeyen yolcunun 7 gün süreyle Merkezde kaldığı öğrenilmiştir. Kabul edilemeyen yolcu istatistiklerinin aylık olarak Emniyet Genel Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Daire Başkanlığı ile paylaşıldığı bilgisi edinilmiştir.

15. 2024 yılında ziyaret tarihine kadar olan süre içerisinde Muğla Milas-Bodrum Havalimanında 11 kişinin kabul edilemeyen yolcu olarak belirlenerek geri gönderildiği, yalnızca 2 yolcunun kabul edilemeyen yolcu bekleme odasında bekletildiği öğrenilmiştir. Bekletilmeden geri gönderilen yabancıların INAD sebepleri incelenmiş ve 1 kişinin giriş yasağı bulunduğu, 1 kişinin vizesi olmadığı ve 9 kişinin de geçersiz belge sebebiyle geri gönderildiği anlaşılmıştır. 2024 yılında ziyaret tarihine kadar olan süre içerisinde kabul edilemeyen yolcu

---

⁵ 7/11/2015 tarihli ve 29525 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Hava Yolu Taşıyıcılarının Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin beşinci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi: “*Taşıyıcılar, kabul edilmeyen yolcuların geri götürülmesinden, gönderilene kadar beslenme, konaklama ve sağlık giderlerinin karşılanmasından sorumludur.*”

bekleme odasında bekletilen 2 yolcudan birinin 31 yaşında Litvanya uyruklu kadın ve diğerinin 19 yaşında Danimarka uyruklu erkek olduğu bilgisi alınmıştır. Litvanya uyruklu yolcunun geçersiz belge sebebiyle 2 gün bekletildiği, Danimarka uyruklu yolcunun ise pasaport süresinin yeterli olmaması sebebiyle 1 gün bekletildiği incelenen belgelerden anlaşılmıştır.

16. Kabul edilemeyen yolcu bekleme salonları, Havalimanı içerisinde ikinci katta yer almaktadır.

17. Merkezde 2 kabul edilemeyen yolcu bekleme odası bulunmaktadır. Odalardan biri kadınlar; diğeri ise erkekler tarafından kullanılmakta olup odalara cinsiyet belirten tabelaların konulduğu görülmüştür.

18. Erkek kabul edilemeyen yolcu bekleme odası 31,8 m² alana, kadın kabul edilemeyen yolcu bekleme odası ise 29,53 m² alana sahiptir. Her iki odanın da 2 kişi kapasiteli olarak hazırlandığı ve odalarda tek kişilik 2 yatak ve 2 komodin, 1 masa ve 4 kişilik koltuk bulunduğu görülmüştür.

19. Odalarda bulunan yataklarda yastık, battaniye, nevresim ve çarşafın temiz ve kullanmaya hazır şekilde tutulduğu görülmüştür. Çarşaf ve nevresimlerin her kullanım sonrasında Havalimanı bünyesindeki temizlik şirketi tarafından yıkandığı, yolcuların talep etmesi halinde fazladan battaniye verildiği emniyet personeli tarafından belirtilmiştir.

20. Odaların içinde tuvalet ve banyo alanı bulunmaktadır. Tuvalet ve banyoda engellilerin kullanımına uygun düzenek bulunmadığı, duş başlıklarının hortumlarının kişinin kendisine zarar vermesine yol açabilecek şekilde dışarıda yer aldığı görülmüştür. Kurumumuza gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan ziyaret sonrasında tuvalet ve banyolara tutamaç yapıldığı, duş başlıklarının hortumlarının duvarın içinde yer alacak şekilde yeniden monte edildiği anlaşılmıştır.

21. Yolculara kişisel hijyen malzemelerinin Havalimanı işletici firması ve hava yolu taşıyıcı firması tarafından sağlandığı belirtilmiştir. Odaların içinde yer alan tuvaletlerde sabun olduğu görülmüştür.

22. Odalarda 24 saat boyunca sınırsız olarak sıcak ve soğuk suya erişim olduğu ifade edilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından da banyolarda sıcak suyun aktığı görülmüştür.

23. Odaların her gün temizlendiği aktarılmış olup Ziyaret Heyeti tarafından da kabul edilemeyen yolcu bekleme odalarının ve odalarda yer alan tuvalet ve banyoların temiz olduğu gözlemlenmiştir.

24. Odalarda pencere bulunmadığı ve aydınlatmanın yapay aydınlatma ile sağlandığı görülmüştür.

25. Odaların ısıtma ve soğutmasında merkezi klima sisteminden yararlanıldığı, sistemin merkezi olması sebebiyle odalarda kalan yolcular tarafından isteğe göre ayarlanabilir olmadığı bilgisi edinilmiştir.

26. Odaların kapılarının kilitlenmediği ifade edilmiş ve odaların havalandırmasının kapıların açık tutulması suretiyle sağlandığı öğrenilmiştir. Odada son kalan yolcuya ait kamera görüntüleri izlendiğinde kapının kilitlenmediği görülmüştür.

27. Odaların tavanlarında yangın sensörü ve duman dedektörü olduğu; koridorlarda ise yangın alarm butonları ve yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür.

28. Kabul edilemeyen yolculara, yolcuları getiren havayolu şirketinin anlaşmalı olduğu yer hizmeti sağlayıcısı şirket tarafından 3 öğün yemek verildiği öğrenilmiştir. Yer hizmeti sağlayıcısı şirketlerin kabul edilemeyen yolculara yemeklerini getirmede veya yolcuların ihtiyaçlarını gidermede gecikmesi durumunda şirketlerin İl Göç İdaresine bildirilmesine ilişkin bir prosedürün bulunduğu ancak böyle bir durumla hiç karşılaşılmadığı dile getirilmiştir.

29. Kabul edilemeyen yolcuların içme suyu ihtiyacının da yolcuları getiren havayolu şirketinin anlaşmalı olduğu yer hizmeti sağlayıcısı şirketler ve Emniyet personeli tarafından ambalajlı sularla karşılandığı ifade edilmiştir.

30. Yapılan kamera görüntüsü incelemelerinde yolculara 3 öğün yemek verildiği ve içme suyunun hem yer hizmeti sağlayıcısı hem de ihtiyaç duyulması halinde Emniyet personeli tarafından sağlandığı anlaşılmıştır.

31. Havalimanında acil durumlara müdahale etmek ve gerekli sağlık hizmetlerini sunmak üzere özel bir şirket hizmet vermektedir. Şirkete ait klinik dış hatlar terminalinin içerisinde ancak kabul edilemeyen yolcu bekleme alanından farklı bir yerde bulunmaktadır. Klinik girişinde 1 tekerlekli sandalye ve 1 taşınabilir sedye olduğu görülmüştür. Sağlık personelinin acil müdahalelerde kullandığı ilk yardım çantası incelenmiş, içinde gerekli tıbbi malzemelerin bulunduğu ve ilaçların son kullanma tarihinin geçmediği Ziyaret Heyetimizdeki doktor tarafından bildirilmiştir.

32. Sağlık personeli tarafından müdahale edilen her vaka için düzenli şekilde “Hasta Protokol Defterinin” tutulduğu ve farklı dillerde Hasta Bilgi Formu, alınan tedaviye ilişkin form, Hizmetin Reddi Formu ile Uçuş Raporu gibi belgelerin tanzim edildiği görülmüştür. Sağlık personeli tarafından en son 26/5/2024 tarihinde gebe uçuş raporu düzenlendiği görülmüştür. Türkçe bilmeyen yolcularla iletişim kurulması gerektiğinde yer hizmeti sağlayıcısı şirketlerin bünyesinde çalışan ilgili yabancı dili bilen personelden faydalandığı öğrenilmiştir. Rahatsızlanan yolcunun hastaneye götürülmesi gereken durumlar için iç ve dış

hatlar terminalinde ambulans beklediği, hastanenin 15 dakika uzaklıkta olduğu bilgisi paylaşılmıştır.

33. Kabul edilemeyen yolcuların düzenli kullanması gereken ilaçların, yolcuların kaldığı odalar ile aynı koridorda bulunan Emniyet personelinin odasında muhafaza edildiği ve saati geldiğinde personel tarafından yolculara verildiği belirtilmiştir. Emniyet personelinin odasında ilk yardım dolabı bulunması hususu son görüşmede iletilmiş, ziyaretin ardından ilk yardım dolabı temin edilip fotoğraflanarak Kurumumuza iletilmiştir.

34. Merkezde çocuklar için özel alanlar, oyuncaklar veya kitaplar bulunmamaktadır. Ziyaret tarihine kadar özel ihtiyaç sahibi bir yolcunun kabul edilemeyen yolcu bekleme odasında kalmadığı bilgisi verilmiştir.

35. Yolculara anladıkları dilde bilgilendirici formlar verildiği ve yer hizmetleri personeli tarafından yolculara tutulma ve ülkeye alınmama nedenlerinin detaylı bir şekilde açıklandığı bilgisi verilmiştir.

36. Kabul edilemeyen yolcu bekleme odalarında güvenlik kamerası bulunmakta olup bu kameralar havalimanındaki tüm kameraların bağlı olduğu Kapalı Devre Televizyon Sistemi (CCTV) odasına bağlıdır. Kamera odasında her zaman görevli bir personelin bulunduğu öğrenilmiştir.

37. Güvenlik kameralarının görüntüleri saklama süresinin yaklaşık 30 gün olduğu bilgisi verilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından geriye dönük izleme yapıldığında ziyaret tarihinden 37 gün öncesine ait kayıtlar izlenebilmiştir. Kameraların gece görüşünün iyi olduğu görülmüş, elektrik kesintisi durumunda jeneratörlerin devreye girerek kamera kaydının kesilmesini önlediği bilgisi alınmıştır.

38. Yolcuların dilek ve şikâyetlerini idareye iletmek için bir şikâyet kutusu bulunmamaktadır. Yolcuların tüm şikâyet kanallarını kullanarak yazılı ve sözlü bir şekilde şikâyetlerini iletebilecekleri belirtilmiştir. Son 5 yıl içerisinde yolcular tarafından görevli herhangi bir personelin işkence ve kötü muamele iddiasıyla şikâyet edilmediği öğrenilmiştir.

39. Kabul edilemeyen yolcu bekleme odasında TAV özel güvenlik personeli ve Emniyet personeli bulunmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından kendi personeline gerekli insan hakları eğitimlerinin verildiği; güvenlik firması, havayolu taşıyıcı firması ve yer hizmetleri firması personellerine de hizmet içi eğitimlerin verildiği belirtilmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

40. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Yer Hizmetleri Sağlayan Kuruluşlara Yönelik Tavsiyeler

41. Kabul edilemeyen yolcuların kaldığı odalarda hazır bulundurulan yastık, battaniye, nevresim ve çarşafın oda dışında temiz bir şekilde hazır bulundurulup kişiye girişte teslim edilmesi,

42. Binanın fiziki imkânları ölçüsünde yeniden bir düzenleme yapılarak, gerekirse kabul edilemeyen yolcu odalarının gün ışığı imkânına sahip başka bir alana taşınması,⁶

43. Merkezde çocuklar için oyuncak ve kitap gibi materyallerin bulundurulması,

44. Kişilerin şikâyetlerini iletebilmek için dilekçelerini bırakabilecekleri bir kutunun ulaşabilecekleri bir alana yerleştirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiye

45. Muğla İl Göç İdaresi tarafından birkaç ay önce başlatılan büro açma çalışmalarının hızlandırılması

---

⁶ “24 saat ve daha uzun süreli polis nezaretinde tutulanlara, günde en az bir saat gün ışığından faydalanma imkânı sağlanmalıdır.” Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, Avrupa Konseyi, s. 13.

hususunu tavsiye edilmektedir.